

Okullarda Bir Performans Değerlendirme Aracı Olarak E-Portfolyo Kullanımına Yönelik İlköğretim Öğretmenlerinin Görüşleri

Perceptions of Primary Education Teachers Towards the Use of E-Portfolio As A Tool of
Performance Evaluation In Schools

Murat POLAT¹, Yunus KÖSE²

Öz

Bu araştırmanın amacı, okullarda bir performans değerlendirme aracı olarak e-portfolyo kullanımına yönelik ilköğretim öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim-öğretim döneminde Muş ili merkez ilköğretim okullarında görev yapmakta olan n=182 ilköğretim öğretmeni oluşturmaktadır. Tarama modelinde yürütülen araştırmada veri toplama aracı olarak Arabacı ve Turhan (2010) tarafından geliştirilen "Eğitim Örgütlerinin Performans Değerlendirmesinde E-portfolyo Sürecinin Kullanılmasına İlişkin Çalışan Görüşlerinin Belirlenmesi" ölçeği kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde betimsel analizlerden faydalanılmıştır. Verilerin analizinde; frekans ve yüzde dökümleri alınmış, Mann Whitney U ve Kruskall Wallis-H analizleri uygulanmıştır. Araştırma sonunda, ilköğretim öğretmenlerinin okullarda öğretmen performansını değerlendirme aracı olarak e-portfolyo kullanımına yönelik görüşlerinin yüksek düzeyde (%91) olumlu olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin görüşleri ile cinsiyet, mesleki kıdem ve branş değişkenleri arasında manidar bir ilişkiye rastlanmamıştır. Ancak öğretmen görüşlerinin; erkek

Abstract

The purpose of this study is to determine perceptions of primary education teachers towards the use of e-portfolio as a tool of performance evaluation in schools. The study group consists of 182 Primary Education Teachers in primary schools within the borders of Muş city center during 2012-13 academic year. In the research, "The Determination of Personnel Views Regarding the Use of E-Portfolio Process in Performance Evaluation of Educational Organizations" scale, developed by Arabacı and Turhan (2010) has been used. The survey research method was used in this study. Qualitative data were analyzed using descriptive analysis technique. For data analysis, frequencies and percent ratio were computed and Mann Whitney U and Kruskall Wallis-H analysis were used. In conclusion, showed that the participants have strongly agreed the idea of assessment through e-portfolio in educational organizations. A meaningful difference between participants'opinions has not been found in terms of gender, seniority and branches. However, a meaningful difference between participants'opinions has been found in term of male teachers' opinions, subject teachers and

¹ Arş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Böl., Muş, m.polat@alparslan.edu.tr

² Türkçe Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, Alparslan Kız Yatılı Bölge Ortaokulu, Muş, youkos@gmail.com

öğretmenler, branş öğretmenleri, 11 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenler lehine daha olumlu yönde olduğuna yönelik bulgulara ulaşılmıştır.

the 11 years and more seniority groups as well.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, ilköğretim, denetim, performans değerlendirme, e-portfolio.

Keywords: Education, primary education, supervision, performance evaluation, e-portfolio.

Giriş

Okullarda eğitim-öğretim sürecinin kalitesi sorunu neredeyse tüm toplumlarda her zaman sorgulanan bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumlar gelecek nesillerinin iyi yetişmeleri yönündeki kaygılarının okullar aracılığıyla giderilmesini beklerler. Bu açıdan okullarda, kaliteli bir örgüt yapısının oluşturulabilmesi, iyi öğretimin yapılabilmesi, eksiklerin veya varsa sorunların giderilebilmesinin yolu eğitimsel süreçleri sorgulayıcı değerlendirme çalışmalarından geçmektedir.

Değerlendirme (evaluation) kavramının eğitim terimleri sözlüğünde (ETS) (1974) karşılığının; türlü öğretim amaçlarının gerçekleşme oranlarının değişik yollarla ölçülmesi ve ortaya çıkan sonuçlar üzerinde değer biçilmesi şeklinde tanımlandığı görülmektedir (TDK, 2013). Dolayısıyla değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini, eğitimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok aşamalı sistematik bir süreç (Ören ve Tatar, 2007) olarak düşünülebilir.

Değerlendirme kavramına ilişkin alanyazın incelendiğinde kavramın özellikle ülkemiz eğitim alanında okullarda daha çok öğrenci değerlendirmeleri özelinde ele alındığı anlaşılmaktadır (Sanalan ve Altun, 2002; Gülbahar ve Köse, 2006; Birgin, 2008; Kayri, 2008; Öncü, 2009; Dağ, 2011; Demir, 2012). Diğer yandan eğitim örgütlerinde değerlendirmenin sadece öğrenci boyutunda değil, işgörenlerin (yönetici, öğretmen, hizmetli, vb) performanslarının değerlendirilmesi boyutunda da düşünülmesi gerekmektedir. Bu yargı özellikle karşılıklı iletişimin (öğretmen-öğrenci-yönetici-veli) yoğun bir şekilde gerçekleştiği eğitim örgütlerinde oldukça elzem bir gerekliliktir. Dahası açık bir sistem özelliği taşıması gereken eğitim sisteminin genel yapısı içerisinde yer alan denetim alt boyutunda değerlendirme ve dönüt sağlama sürecinin etkililiği zamanın ruhuna uygun değişimleri de beraberinde getirmektedir. Bu değişimlerin ise günümüz denetim süreçlerinde teknoloji temelli uygulamalara işaret ettiği görülmektedir.

Okullarda teknoloji temelli performans değerlendirme uygulamalarında ise özellikle öğretmenlere yönelik çalışmalar daha çok önem arz eder. Öğretmenlik mesleği, eğitimin öznesi konumundaki öğrencilerle doğrudan ilişkide olunması durumunu gerektirdiğinden denetim ve geliştirme amaçlı performans değerlendirmelerinin odağında çoğunlukla öğretmenler yer almaktadır. Bu yönüyle öğretmenlerin performans değerlendirmeleri, diğer başka mesleklere ait değerlendirme süreçlerine pek benzememektedir. Ayrıca öğretmen etkinliklerinin özellikle sınıf düzeyinde geri dönüşlerinin niteliğinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi, yani öğrenci ya da okul başarısına öğretmen katkısının ne oranda olduğunun tespiti oldukça zordur (Peterson, 1995'den Akt. Demirbaş ve Eroğlu, 2001). Bu zorluğu denetim ve değerlendirme noktasında aşmanın önemli yaklaşımlarından biri olarak portfolyo değerlendirme ve bu yaklaşımın teknoloji temelli bir şekli olan e-porfolyolar düşünülebilir.

Portfolyo, kısaca kişisel gelişim dosyası olarak bilinmektedir. Kavramla ilgili birçok tanım incelendiğinde portfolyo için ortak bir tanım olarak; bireylerin bilgi ve becerilerini kullanarak gerçekleştirdikleri özgün çalışmalarını topladıkları bir değerlendirme aracı olduğu söylenebilir. Portfolyolar, eğitim kurumlarında öğrencilerin gelişimini izlemek ve değerlendirmekte kullanılmakla birlikte iş yerlerinde (okullarda) çalışanların (öğretmen, yönetici, vs) gelişimleri ve değerlendirilmeleri sürecinde de kullanılabilirler. Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) da, portfolyo kavramının resmi olarak eğitimde kullanılmasını hedeflemektedir (Tebliğler Dergisi, 2003). Çünkü portfolyo değerlendirmesi günümüzde, öğretmenlerin kendi uygulamalarını yansıttıkları, analiz ettikleri, bunları yazarak ve tartışarak diğer meslektaşlarıyla paylaştıkları bir çağdaş denetim yaklaşımı (Karakuş, 2010) olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikleri itibariyle portfolyolar önceleri kâğıt üzerinde yazılı dosyalar formatında hazırlanırken günümüzde internet ortamında saklanır ve adları e-portfolyo olarak anılır hale gelmiştir. E-portfolyo ile ilgili çalışmaların yurtdışında 2000'li yılların başında yoğunlaşmaya başladığı, Türkiye'de ise özellikle 2006 yılından itibaren artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Konuyla ilgili yurtdışında akademik düzeyde çalışmalar yapan kişi ve kuruluşların başında EIFEL (European Institute for E-Learning, <http://www.eportfolio.eu/>), <http://www.eportfolio.org/> (birçok üniversitenin katkısıyla oluşturulmuş öğrenci merkezli bir platform), <http://www.electronicportfolios.org> (uluslararası e-portfolyo uzmanı ve öncüsü olan Dr. Helen Barrett'in sitesi) ve

<http://www.eportconsortium.org> (68 ülkeden, 800 eğitim kurumunun oluşturduğu bir konsorsiyum) gelmekte olduğu görülmüştür (Barış ve Tosun, 2013). Lorenzo ve Ittelson (2005) ise e-portfolyonun değerlendirme amaçlı kullanımına ilişkin kurumsal düzeyde proje çalışmalarının da olduğunu ifade etmişlerdir. Bu projeler; Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching and Learning (<http://www.carnegiefoundation.org/KML/KEEP/index.htm>), The Urban Universities Portfolio Project (UUPP) (<http://www.imir.iupui.edu/portfolio/>) ve The Western Association of Schools and Colleges (WASC) projeleridir. Ülkemizde ise Barış ve Tosun, (2013)'un aktardığına göre e-portfolyo kullanımının öğretimde öğrenen tutumlarına etkisi ve motivasyona yönelik öğrenci ve öğretmen adayları düzeyinde çeşitli araştırmalar (Ersoy, 2006; Deveci, Ersoy ve Ersoy, 2006; Demirli, 2007; Gürol ve Demirli, 2007; Döş, 2009) yapılmış olmakla birlikte konuyla ilgili araştırmaların az sayıdadır. E-portfolyoların okullarda öğretmenlerin performans değerlendirmeleri ve yönetsel karar vermede kullanımına yönelik ise ülkemizde Arabacı ve Turhan (2010) ve Özgür ve Kaya (2011)'nın çalışmalarına rastlanmamıştır.

Lorenzo ve Ittelson (2005) öğretmen e-portfolyolarının, öğretmenlerin kariyer basamaklarında sahip oldukları yeterlilikler ve başarılarının bir dökümünü sunmak aracılığıyla tıpkı öğrenci portfolyolarında olduğu gibi değerlendirme amaçlı kullanılacaklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra e-portfolyolar öğretmenler arasında işbirlikli öğrenme ve bilgi paylaşımını artırarak; öğretme amaçlarının kritiğinin de yapılmasında bir tür yansıtma aracı olarak da kullanılabilirler. Swan (2009)'a göre de Dünya üzerinde bilgisayar teknolojilerinin eğitsel amaçlı yaygın kullanımları neticesinde e-portfolyonun eğitimde kullanımını yüksek oranda destekleyen bir süreç vardır. Jeevaratnam (2013) ise öğretmen portfolyolarının yöneticiler veya denetmenlerce öğretmenlerin mesleklerine yönelik yaklaşımlarını, düşüncelerini, araştırmacı özelliklerini ve etkililiklerini anlama noktasında yararlanılabilecek değerlendirme araçları olduklarına ve daha başka bir dizi amaca hizmet edebileceğine vurgu yapmıştır. Bu amaçlara göre portfolyolar inceleme ve yansıtma kaynakları ve öğretmenler arası işbirliğini kuvvetlendirmeleri muhtemel araçlardır.

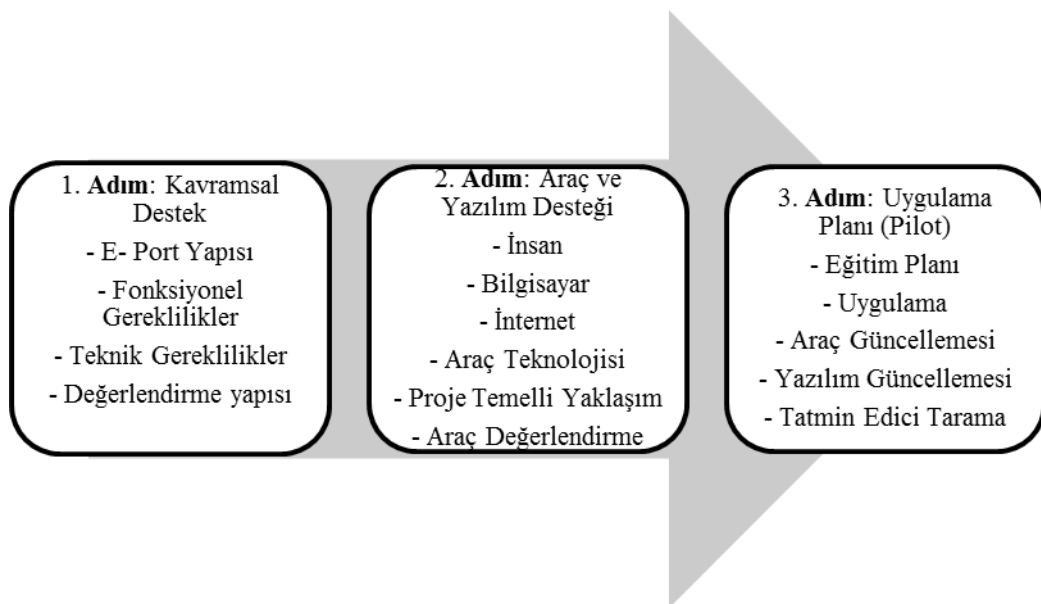
Elektronik portfolyonun öğretmen performansını değerlendirmede önemli ve geliştirilebilir bir araç olduğu düşünüldüğünde özellikleri hakkında da bir takım bilgilerin

bilinmesi gerekmektedir. Höçük (2012)'ye göre e-portfolyolarının derleme, vitrin ve değerlendirme olmak üzere üç türü vardır. Ancak içlerinde en yaygın olarak kullanılanı; ileri düzeydeki öğretme etkinliklerini belirleyici bir rol üstlenmeleri açısından değerlendirme portfolyolarıdır. E-portfolyoların eğitsel ortamlarda kullanımının yararları olarak; ulaşım kolaylığı, veri saklama olanakları, vakitten kazanma, öğretime katkı ve öğretmen performanslarının sürekli takibinin sağlanabilmesi gibi özellikler sıralanabilir. Dahası öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik becerilerinin gelişmesine de katkısı olacağı söylenebilir. Başka bir deyişle elektronik portfolyolar, geleneksel portfolyoların tüm olumlu yönlerini taşımaktadırlar ve bununla birlikte öğretmenler, e-portfolyo aracılığı ile dokümanlarını çoklu ortam unsurlarından yararlanarak çeşitli formatların kullanımıyla (resimler, grafikler, sesler, filmler, metinler vb.) sunabilirler böylece sürekli gelişim ve değişimlerini net bir şekilde yansıtabilmeleri (Balta ve Türel, 2013) mümkündür. Ancak öğretmenlerin e-portfolyonun bulunduğu sisteme (web, bilgisayar vb.) her an erişim imkânları olmayabilir. "Bilgi ve İletişim Teknolojileri" konusundaki becerileri yeterli düzeyde olmayan öğretmenlerin diğerlerine göre, kendi öğretme süreçlerinin hikâyesini anlatmada, düzenlemede dezavantajlı durumda (Höçük, 2012) olabilmelerinin olası olması değerlendirme süreçlerinde e-portfolyo kullanımının sınırlılıkları olarak göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca performans değerlendirme amaçlı e-portfolyo kullanımlarında değerlendirme ölçütlerinin önceden dikkatli bir şekilde belirlenmesi değerlendirmenin sağlıklı işleyişi açısından önemlidir. Ancak verilerin elle toplandığı ve yazarak kaydedildiği geleneksel portfolyo değerlendirme sistemlerinde verilerin depolanması, bilginin araştırılması ve yönetiminin zorlukları olduğu söylenebilir. Bu nedenle teknoloji temelli e-portfolyolar verilerin toplanması, güncellenmesi ve yönetiminde büyük oranda yardımcı araçlardır (Mullin, 1998; Niguidula, 1993; Lankes, 1995; Smith ve Tillema, 1998'Akt. Chang, 2001).

Diğer yandan portfolyo sistemine göre bir performans değerlendirme sürecinde değerlendirmenin geliştirilmesi ve yürütülmesine ilişkin basamakların e-portfolyo değerlendirme sürecinin etkililiği açısından da yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bu basamakları Kan (2007) şu şekilde sırlamıştır: Kapsam ve amaçların belirlenmesi, portfolyo değerlendirme programının oluşturulması, puanlama kriterleri ve standartların geliştirilmesi, hedeflerle standartların ve müfredatın uyumunun sağlanması, pilot

uygulamaların yapılması, personelin geliştirilmesi ve sonuçların analizi, portfolyo programının tüm birimlerde uygulanması, öğretmenlerin puanlama için eğitilmesi, portfolyo programının nasıl yürütüleceği ve yönetileceği konusunda kılavuzların hazırlanması, portfolyoların puanlanması, sonuçların rapor edilmesi ve programın değerlendirilmesi. Burada portfolyo sistemi için yer alan değerlendirme geliştirme ve yürütme basamaklarının e-portfolyo sürecinde de işletilmesi amaca uygunluk açısından yerinde olacaktır. Yani, e-portfolyo süreci okullarda tamamıyla işletilmeye başlamadan çok öncesinde; öğretmenler için e-portfolyoların kapsam ve amaçlarının belirlenmesi, e-portfolyo değerlendirme yazılım ve programlarının oluşturulması, puanlama kriterleri ve standartların geliştirilmesi, hedeflerle standart mevzuat, müfredat ve yönetmeliklerin uyumunun sağlanması, pilot uygulamaların yapılması, personelin konu hakkında geliştirilmesi ve sonuçların analizi, e-portfolyo çalışmalarının tüm birimlerde uygulanabilirliğinin sağlanması, öğretmenlerin puanlama süreçleri hakkında haberdar edilmesi ve eğitilmesi, konuyla ilgili nasıl yürütüleceği ve yönetileceği konusunda kılavuzların hazırlanması, öğretmen e-portfolyolarının puanlanması, sonuçların rapor edilmesi ve sürecin değerlendirilmesi e-portfolyoların okullarda çalışan performanslarının değerlendirilmesinde bir araç olarak kullanımları sürecinin etkililiği açısından önemlidir.

Chanpet ve Chomsuwan (2013)'a göre ise bir eğitsel organizasyonda e-portfolyo değerlendirme sisteminin gelişim basamakları aşağıda Şekil 1'de verildiği gibidir:

Şekil 1. Bir e-portfolio değerlendirme sisteminin gelişim basamakları

Şekil 1’de görüldüğü üzere e-portfolioya dayalı bir değerlendirme sisteminin ihtiyaç duyduğu bazı gereksinimler bulunmaktadır. Bu gereksinimler karşımıza kimi zaman çeşitli zorluklar olarak çıkabilmektedirler. Örneğin ilk ve ikinci adımlarda belirtilen kavramsal destek ve araç ve yazılım desteği gibi adımlarda yer alan teknik ve fonksiyonel gereklilikler boyutu kimi zaman eğitsel paydaşları da zora sokan bir takım gerekliliklerdir. Ancak bu zorlukların e-portfolio sürecinin herkesin temel gereksinimi olarak düşünülmesi ve bir proje kapsamında yürütülmesi aracılığıyla yeni yazılım ve güncel teknoloji araçlarının bu proje dahilinde sürece entegre edilmesi (Chanpet ve Chomsuwan (2013) şeklinde aşılabilmesi mümkündür. Chang (2001) ise e-portfolio kullanımı için gerekli olan araçları bireysel düzeyde ele almış ve şu şekilde sıralamıştır: bir adet tarayıcı (scanner), hard disk, CD-ROM, depolama alanı ve yazıcı (printer).

Karaoğlan ve Ertaul (2010)’a göre e-portfolio iyi bir değerlendirme aracıdır. Bu anlamda e-portfolio değerlendirme sistemini yansıtıcı özelliği gereği bir çeşit öz değerlendirme aracı olarak da görmek (Dipace, 2009) mümkündür. Barker (2005)’da günümüz öğretim etkinliklerinin her seviyesinde teknoloji destekli bir değerlendirme aracı olarak e-portfolio kullanımına yönelik bir eğilimin var olduğunu ifade etmiştir. Davis ve Ponnampereuma (2005)’a göre ise portfolyolar, başarılı öğrenme çıktılarının kanıtlarının toplandığı, öğrenme ve öğretme ürünlerinin yansıtılabildiği, dönüt, düzeltme ve değerlendirmenin kolaylıkla yapılabildiği bir çoklu değerlendirme aracı olarak kullanılabilirler. Ancak, e-portfolioların, bilişim konusundaki alt yapı, öğretmen yeterlikleri ve uygulanmasının faydalarına inanç ve yapılan araştırmalarda görüldüğü üzere öğretmen görüşlerinin olumsuz veya olumsuz yönde olabilmesi (Yaşar, 2010), eğitime yeni bir bakışla birlikte belirgin bir zaman ve enerji yatırımı gerektirmesi (Tartwijk ve Driessen, 2009) gibi sebeplerle uygulanma düzeylerinin tartışmaya açık olduğu söylenebilir. Bu nedenle günümüzde e-portfolioların gerek öğrenci değerlendirmesinde gerekse öğretmen değerlendirmesinde Türkiye’deki okullarda yaygın olarak kullanılmadıkları belirtilebilir (Höçük, 2012).

Diğer yandan portfolyo değerlendirme yaklaşımının eğitime katkıları, elektronik portfolyonun avantajları, e-okul sistemindeki ilerlemeler ve genel olarak eğitim

teknolojideki ilerlemeler düşünülürse, eğitim sistemimizde öğretmenlerin ürünlerini bir sonraki eğitim sürecine ve diğer öğretmenlere taşımasını sağlayabilecek olan e-portfolyoların uygulanması zor görünmemektedir. Bu gelişim ve değişimler dikkate alındığında öğretmenlerin, okullarda performans değerlendirme aracı olarak e-portfolyo kullanımına yönelik görüşlerinin belirlenmesi ve e-portfolyoların okullardaki uygulanabilirliği hakkında konuya açıklık kazandırılmasının alana katkı sağlayacağı ön görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okullarda performans değerlendirme aracı olarak e-portfolyo kullanımına yönelik ilköğretim öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaçla oluşturulan araştırma alt problemleri aşağıdaki gibidir:

1. E-portfolyo ile performans değerlendirme konusunda öğretmen görüşleri ne düzeydedir?
2. Öğretmen görüşleri arasında cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenleri açısından anlamlı farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma nicel araştırma desenindedir ve tarama modelinde yürütülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında n=182 ilköğretim öğretmenine veri toplama aracı dağıtılmıştır. Ancak 182 öğretmenden toplanan veri formları incelendiğinde hep aynı seçeneğin işaretlenmesi veya yanıtları boş bırakma gibi eksiklikler nedeniyle 23 öğretmene ait veri formu değerlendirme kapsamından çıkarılmıştır. Yani veri toplama aracı geri dönüş yüzdesi %87'dir. Böylece araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim-öğretim döneminde Muş ili merkez ilköğretim okullarında görev yapmakta olan n=159 (%50,3'ü erkek, %49,7'si kadın) ilköğretim öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubundaki katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlere Ait Demografik Bilgiler

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	79	49,7
	Erkek	80	50,3
Branş	Sınıf Öğretmenliği	89	56,0
	Branş Öğretmenliği	70	44,0
Öğretmenlik	1-5 yıl arası	101	63,5
Kıdemi	6-10 yıl arası	38	23,9
	11+ yıl	20	12,6
Toplam		159	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan erkek (%50,3) ve kadın (%49,7) öğretmen gruplarına ait oranların birbirine yakın oldukları gözlenmektedir. Sınıf öğretmenleri %56 oranında temsil edilirken branş öğretmenlerinin oranı %44'tür. Öğretmenlerin büyük oranda (%63,5) 1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip oldukları belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Arabacı ve Turhan (2010) tarafından geliştirilen "Eğitim Örgütlerinin Performans Değerlendirmesinde E-portfolyo Sürecinin Kullanılmasına İlişkin Çalışan Görüşlerinin Belirlenmesi" ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 15 soru maddesinden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar 5'li likert olarak (1) Hiç Katılmıyorum, (2) Katılıyorum, (3) Kısmen katılıyorum, (4) Katılıyorum ve (5) Tamamen Katılıyorum şeklinde puanlandırılmıştır. Ölçeğin tek boyutta ele alınabileceği ve tek boyutun açıkladığı toplam varyansın %37,24 olduğu görülmüştür. Ölçek maddelerinin madde yük değerleri ,353 ile ,766 arasında değişmektedir. Ölçeğin KMO (Kaiser-Meyer Olkin) katsayısı ,85; Barlett's test değeri 736,05 ve Cronbach Alpha (α) iç tutarlılık katsayısı (güvenirlilik) ise ,86'dır (Arabacı ve Turhan, 2010). Bu araştırma sonunda ölçeğin tek boyutta açıkladığı varyans değeri ise %31,70'tir. Ayrıca ölçeğin güvenirliliğinin α ,84 düzeyinde olduğu görülmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırma sonunda elde edilen veriler SPSS 17 veri analizi paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Veriler incelendiğinde ölçeğe ait maddelere verilen yanıtların ortalama değerinin \bar{X} = 68,87, ortanca değerinin 70,00, standart sapmasının ,40 olduğu ve çarpıklık (-

,84), basıklık (.33) değerlerinin ise ± 1.00 aralığında olduğu görülmüştür. Ancak ölçeğin madde toplam puanlarına ait normallik dağılımının Kolmogorov-Smirnov sınaması sonucuna ($Z=1,538$; $p<0,05$) ve normal dağılım grafiği incelendiğinde verilerden elde edilen madde toplam puanlarının normal dağılım göstermedikleri belirlenmiştir. Buna göre veriler üzerinde betimleyici (yüzde, frekans ve ortalama) ve ilişkisel (Mann Whitney U, Kruskal Wallis-H) analizler uygulanmıştır. Bunun yanı sıra verilerin homojen bir dağılıma sahip oldukları (Levene Testi $F=1,245$, $p>0,05$) tespit edilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen bulgular maddeler halinde aşağıda sunulmuştur.

E-portfolyo ile performans değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri ne düzeydedir?

“Eğitim Örgütlerinin Performans Değerlendirmesinde E-portfolyo Sürecinin Kullanılmasına İlişkin Çalışan Görüşlerinin Belirlenmesi” ölçeği katılımcılara uygulanmış ve sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların Ölçekten Aldıkları Toplam Puanlarına İlişkin Değerler

N	Minimum	Maximum	Ortalama	SS
159	51	75	68,87	5,09

Tablo 2’de ölçekten elde edilen katılımcı toplam puanlarına ilişkin puanlara bakıldığında katılımcıların ortalama puan değerlerinin $\bar{X}=68,87$ olduğu görülmektedir. Bu değer, ölçekten alınabilecek maksimum puanın $\bar{X}=75$ olacağı göz önünde bulundurulduğunda %91,82’lik bir yüksek oranla eğitim örgütlerinde performans değerlendirmesinde e-portfolyoların kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin olumlu yönde olduğu sonucunu verdiği söylenebilir.

Öğretmen görüşleri arasında cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenleri açısından anlamlı farklılık var mıdır?

Araştırmanın bu bölümünde katılımcı görüşleri cinsiyet, branş ve mesleki kıdem açısından her biri ayrı birer alt başlık olacak şekilde tablo halinde verilmiştir.

E-portfolio ile performans değerlendirme konusunda öğretmen görüşleri katılımcıların cinsiyetleri açısından manidar bir farklılık göstermekte midir?

Ölçek maddeleri ile katılımcılardan elde edilen verilere ait puanların ortalamaları arasında manidar bir farklılığın olup/olmadığının tespiti için yapılan Mann Whitney U test sonuçları aşağıda Tablo 3'te sunulmuştur:

Tablo 3. Katılımcı Görüşlerinin “Cinsiyet” Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Mann-Whitney U Sonuçları

Maddeler*	Cinsiyet	f	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	U	p**
Performans değerlendirilirken, sadece müfettiş gözlemleri değil, okul ve sınıftaki uygulamaları gösteren (proje, resim, fotoğraf, vb) kullanılmalıdır.	Erkek	80	76,94	6155,00	2915,00	,308
	Kadın	79	83,10	6565,00		
Performans değerlendirmesi, öğretim yılı boyunca devam eden bir süreç olarak ele alınmalıdır.	Erkek	80	77,04	6163,00	2923,00	,229
	Kadın	79	83,00	6557,00		
Performans değerlendirmesinde, sadece başarılı ya da başarısız sınıflaması yerine çalışan başarısını daha iyi yansıttak dönütler verilmelidir.	Erkek	80	74,64	5971,50	2731,50	,066
	Kadın	79	85,42	6748,50		
Performans değerlendirmenin amaçları, çalışan katkılarıyla belirlenmelidir.	Erkek	80	78,02	6163,50	3003,50	,878
	Kadın	79	78,99	6082,50		
Performans değerlendirme sürecinde, çalışanın çalışma sürecindeki çabalarına ilişkin güçlü kanıtlar kullanılmalıdır.	Erkek	80	78,73	6220,00	3060,00	,815
	Kadın	79	80,27	6341,00		
Değerlendirmede, görevimiz nedeniyle öğrenciler için ortaya koyduğumuz tüm çalışmalar (yöntem-teknikler, araç-gereçler, kuruma katkı, iletişim becerisi) dikkate alınmalıdır.	Erkek	80	76,29	6103,50	2863,50	,198
	Kadın	79	83,75	6616,50		
Performansımız değerlendirilirken, oluşturduğumuz öğrenme/çalışma ortamının özellikleri dikkate alınmalıdır.	Erkek	80	76,77	6064,50	2904,50	,440
	Kadın	79	81,26	6338,50		
Performansımız değerlendirilirken, kendimizce önemli gördüğümüz çalışmalarımızı sergilemek için imkân verilmelidir.	Erkek	80	78,58	6286,00	3046,00	,643
	Kadın	79	81,44	6434,00		
Performans değerlendirme sürecinde	Erkek	80	82,39	6591,50	2968,50	,445

İşbirliği ve katılım (müfettiş-okul yönetimi-öğretmen-veli-öğrenci-diğer meslektaşlar) desteklenmelidir.	Kadın	79	77,58	6128,50	
	Erkek	80	74,08	5852,00	
Performans değerlendirme süreci, çalışanların mesleki güçlendirilmesini amaçlamalıdır.	Kadın	79	83,99	6551,00	2692,00 ,109
	Erkek	80	83,95	6716,00	
Performans değerlendirme süreci, hem değerlendirenlerin hem de çalışanların değerlendirme amaçlarına hizmet etmelidir.	Kadın	79	76,00	6004,00	2844,00 ,206
	Erkek	80	81,46	6517,00	
Performans değerlendirme süreci, çalışanların cesaretlenmesine ve güdülenmesine yardımcı olmalıdır.	Kadın	79	78,52	6203,00	3043,00 ,596
	Erkek	80	86,39	6911,00	
Öğretimle ilgili performansımız değerlendirilirken hem nitel hem nicel veriler dikkate alınmalıdır.	Kadın	79	72,44	5650,00	2569,00 ,023***
	Erkek	80	81,25	6500,00	
Performansımız değerlendirilirken farklı kimselerin (yönetici, veli, öğrenci, konu alanı uzmanı, diğer meslektaşlar gibi) katkıları sağlanmalıdır.	Kadın	79	78,73	6220,00	3060,00 ,698
	Erkek	80	82,04	6563,00	
Performansım değerlendirilirken yaptığım çalışmalarını sahiplenirim.	Kadın	79	77,94	6157,00	2997,00 ,473
	Toplam		159		

*Ölçek maddeleri sırasıyla Ek1’de verilmiştir ** p<.05 ***Gruplar arası istatistiksel fark.

Tablo 3’te görüldüğü üzere, katılımcıların cinsiyetlerine göre ortalama puanları arasındaki farkın Mann-Whitney U test sonuçları açısından dağılımları incelendiğinde sadece madde 13’te geçen “Öğretimle ilgili performansımız değerlendirilirken hem nitel hem de nitel veriler dikkate alınmalıdır” ifadesiyle aralarında manidar ($U(159)=2569,00$, $p<.05$) bir ilişkinin olduğu ve bu manidarlığın erkek katılımcılar $\bar{X}=86,39$ lehine olduğu görülmüştür. Yani, çalışma grubu içerisinde erkek katılımcıların kadınlara oranla e-portfolyo ile performans değerlendirme konusundaki öğretmen görüşlerinin daha pozitif olduğu söylenebilir.

E-portfolyo ile performans değerlendirme konusunda öğretmen görüşleri katılımcıların branşları açısından manidar bir farklılık göstermekte midir?

Ölçek maddeleri ile katılımcılardan elde edilen verilere ait puanların ortalamaları arasında manidar bir farklılığın olup/olmadığının tespiti için yapılan Mann Whitney U test sonuçları aşağıda Tablo 4’te verilmiştir:

Tablo 4. Katılımcı Görüşlerinin “Branş” Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Mann-Whitney U Sonuçları

Maddeler*	Branş	f	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	U	p**
Performans değerlendirilirken, sadece müfettiş gözlemleri değil, okul ve sınıftaki uygulamaları gösteren (proje, resim, fotoğraf, vb) kullanılmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	89	74,85	6662,00	2657,00	,055
	Branş Öğretmeni	70	86,54	6058,00		
Performans değerlendirmesi, öğretim yılı boyunca devam eden bir süreç olarak ele alınmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	89	79,74	7097,00	3092,00	,906
	Branş Öğretmeni	70	80,33	5623,00		
Performans değerlendirmesinde, sadece başarılı ya da başarısız sınıflaması yerine çalışan başarısını daha iyi yansıtacak dönütler verilmelidir.	Sınıf Öğretmeni	89	80,70	7182,50	3052,50	,787
	Branş Öğretmeni	70	79,11	5537,50		
Performans değerlendirmenin amaçları, çalışan katkılarıyla belirlenmelidir.	Sınıf Öğretmeni	89	74,24	6533,00	2617,00	,128
	Branş Öğretmeni	70	84,01	5713,00		
Performans değerlendirme sürecinde, çalışanın çalışma sürecindeki çabalarına ilişkin güçlü kanıtlar kullanılmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	89	74,07	6592,00	2587,00	,059
	Branş Öğretmeni	70	86,51	5969,00		
Değerlendirmede, görevimiz nedeniyle öğrenciler için ortaya koyduğumuz tüm çalışmalar (yöntem-teknikler, araç-gereçler, kuruma katkı, iletişim becerisi) dikkate alınmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	89	80,20	7137,50	3097,50	,939
	Branş Öğretmeni	70	79,75	5582,50		
Performansımız değerlendirilirken, oluşturduğumuz öğrenme/çalışma ortamının özellikleri dikkate alınmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	89	80,59	7011,50	2906,50	,542
	Branş Öğretmeni	70	77,02	5391,50		
Performansımız değerlendirilirken, kendimizce önemli gördüğümüz çalışmalarımızı sergilemek için imkân verilmelidir.	Sınıf Öğretmeni	89	72,83	6482,00	2477,00	,009***
	Branş Öğretmeni	70	89,11	6238,00		
Performans değerlendirme sürecinde	Sınıf Öğretmeni	89	75,56	6725,00	2720,00	,113

işbirliği ve katılım (müfettiş-okul yönetimi-öğretmen-veli-öğrenci-diğer meslektaşlar) desteklenmelidir.	Branş Öğretmeni	70	85,64	5995,00		
Performans değerlendirme süreci, çalışanların mesleki güçlendirilmesini amaçlamalıdır.	Sınıf Öğretmeni	89	78,09	6794,00	2966,00	,743
	Branş Öğretmeni	70	80,13	5609,00		
Performans değerlendirme süreci, hem değerlendirenlerin hem de çalışanların değerlendirme amaçlarına hizmet etmelidir.	Sınıf Öğretmeni	89	79,82	7104,00	3099,00	,949
	Branş Öğretmeni	70	80,23	5616,00		
Performans değerlendirme süreci, çalışanların cesaretlenmesine ve güdülenmesine yardımcı olmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	89	81,87	7286,00	2949,00	,449
	Branş Öğretmeni	70	77,63	5434,00		
Öğretimle ilgili performansımız değerlendirilirken hem nitel hem nicel veriler dikkate alınmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	89	77,33	6882,00	2877,00	,420
	Branş Öğretmeni	70	82,30	5679,00		
Performansımız değerlendirilirken farklı kimselerin (yönetici, veli, öğrenci, konu alanı uzmanı, diğer meslektaşlar gibi) katkıları sağlanmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	89	76,15	6777,50	2772,50	,180
	Branş Öğretmeni	70	84,89	5942,50		
Performansım değerlendirilirken yaptığım çalışmalarını sahiplenirim.	Sınıf Öğretmeni	89	79,26	7054,50	3049,50	,771
	Branş Öğretmeni	70	80,94	5665,50		
Toplam		159				

*Ölçek maddeleri sırasıyla Ek1’de verilmiştir ** $p < .05$ ***Gruplar arası istatistiksel fark

Tablo 4’te katılımcıların branşlarına göre ortalama puanları arasındaki farkın Mann-Whitney U test sonuçları açısından dağılımları incelendiğinde sadece madde 8’de geçen “Performansımız değerlendirilirken, kendimizce önemli gördüğümüz çalışmalarımızı sergilemek için imkân verilmelidir” ifadesiyle aralarında manidar ($U(159) = 2477,00$, $p < .05$) bir ilişkinin olduğu ve bu manidarlığın branş öğretmeni katılımcılar $\bar{X} = 89,11$ lehinde olduğu görülmüştür. Yani, çalışma grubundaki branş öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerine oranla e-portfolyo ile performans değerlendirme konusundaki öğretmen görüşlerinin daha pozitif olduğu söylenebilir.

E-portfolyo ile performans değerlendirme konusunda öğretmen görüşleri katılımcıların mesleki kıdemleri açısından manidar bir farklılık göstermekte midir?

Katılımcılardan elde edilen verilere ait puanların ortalamalarına ilişkin dağılımlar Tablo 5’te verilmiştir:

Tablo 5. Katılımcı Görüşlerine Ait Ölçek Ortalama Puanlarının “Mesleki Kıdem” Değişkeni Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Dağılımları

Mesleki Kıdem	N	Ortalama	Minimum	Maximum	SS
1-5 yıl arası	101	68,8737	56,00	75,00	4,74
6-10 yıl arası	38	68,7862	51,00	75,00	6,20
11+ yıl	20	69,0437	59,00	75,00	4,79
Toplam	159	68,8742	51,00	75,00	5,09

Tablo 5'te açıklanan şekliyle katılımcılarının mesleki kıdemleri açısından ölçek maddelerine verdikleri yanıtlara ilişkin puan ortalamalarının birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Araştırmada 11 yıl ve üzeri ($\bar{X}=69,04$) kıdeme sahip öğretmenlere ait görüş puanları ortalamasının, e-portfolyonun değerlendirme amaçlı kullanımına ilişkin olarak diğer gruplar arasında daha yüksek bir düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte e-portfolyo ile performans değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşlerinin katılımcıların mesleki kıdemleri açısından ölçek maddeleriyle aralarındaki manidarlık düzeylerine de bakılmıştır. Ancak bu konuya alakalı uygulanan Kruskal Wallis-H testi sonucunda ($m_2=KWH(2-159)=,277, p>,05$; $m_3=KWH(2-159)=,233, p>,05$; $m_4=KWH(2-159)=,117, p>,05$; $m_5=KWH(2-159)=1,903, p>,05$; $m_6=KWH(2-159)=1,693, p>,05$; $m_7=KWH(2-159)=,559, p>,05$; $m_9=KWH(2-159)=1,061, p>,05$; $m_{10}=KWH(2-159)=,190, p>,05$; $m_{11}=KWH(2-159)=,008, p>,05$; $m_{12}=KWH(2-159)=,446, p>,05$; $m_{13}=KWH(2-159)=5,148, p>,05$; $m_{14}=KWH(2-159)=,153, p>,05$; $m_{15}=KWH(2-159)=,244, p>,05$; $m_{16}=KWH(2-159)=,029, p>,05$; $m_{18}=KWH(2-159)=2,790, p>,05$) $p=.05$ manidarlık düzeyinde herhangi bir manidar farka rastlanılmamıştır.

Tartışma ve Sonuç

Eğitimde zamanın ruhunu iyi anlamak, günümüz imkân ve koşulları dâhilinde teknoloji temelli eğitimsel dönüşümlerin doğasının kavranması ve işe koşulması açısından önceliklidir. Özellikle ülkemizde çağın gerektirdiği dönüşüm ve değişimlerin her toplumsal faaliyet alanında olduğu gibi eğitim alanında da öğretim, denetim ve değerlendirme çalışmalarına yansımaları olmaktadır. Bu değişimler arasında öğretmen performansının değerlendirilmesi amacıyla teknoloji temelli değerlendirme araçlarının geliştirilmeside yer almaktadır. Bu araçlar içerisinde e-portfolyoların kullanımının öne çıktığı görülmektedir.

Çağdaş denetim yaklaşımlarından bir olan portfolyo değerlendirme yaklaşımı (Karakuş, 2010) içerisinde değerlendirilebilecek olan e-portfolyoların okullarda performans değerlendirme sürecinde müfettiş, yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve diğer meslektaşlar arasında işbirliği ve katılımı sağlayıcı, destekleyici bir araç olarak; çalışanların mesleki güçlendirilmesinde kullanılabilecekleri söylenebilir (Arabacı ve Turhan, 2010). Özgür ve Kaya (2011)'da e-portfolyo kullanımının yönetsel değerlendirme ve karar vermede birçok düzeyde etkin ve etkili bir araç olduğunu belirterek; özellikle uzaktan eğitimde kullanımının oldukça yararlı olduğuna vurgu yapmışlardır. Bu noktada yani, e-portfolyoların bir performans değerlendirme ve yönetsel karar verme aracı olarak kullanımları düşünüldüğünde bir ölçme aracı olarak geçerlik ve güvenilirlik durumlarının ne olacağı sorusu sorulabilir. Brown (2004) bu soruya yanıt olarak kullanılabilecek olan temel stratejinin e-portfolyolara dair değerlendirme puanlarının uzmanlarca sağlanacak olan bir uzlaşma dâhilinde önceden belirlenmesinin çözüm olabileceğini savunmaktadır. Başka bir deyişle e-portfolyo uygulama sürecine geçileceği süreçte bir portfolyodan beklenenin ne olduğunun amaçlar ve performans kriterleri doğrultusunda önceden belirlenmesi dahası bu belirlemenin en az iki bağımsız uzman tarafından puanların atanmasıyla gerçekleşmesi (Baume ve Yorke, 2002; David ve Diğ., 2001; Davis ve Diğ., 2001; Skawinski ve Thibodeau, 2002'den Akt. Brown, 2004) gereklidir. Ayrıca gerek yurt dışı ve gerekse ülkemizde portfolyo değerlendirme ve e-portfolyoların eğitimde kullanılabilirliğine dair öğretmenler, danışmanlar, öğrenciler ve öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirilen teorik ve uygulamalı çalışmalarda e-portfolyoların; öğretim, öğrenme, değerlendirme ve dönüt amaçlı kullanımlarının performansı artırıcı, öz kontrol ve gelişimi sağlayıcı güvenilir ve geçerli değerlendirme araçları oldukları dahası uzaktan eğitim ve yaşam boyu öğrenme alanlarında da etkin ve etkili kullanılabilecekleri (Chang, 2001; Demirbaş ve Eroğlu, 2001; Barker, 2005; Lorenzo ve Ittelson, 2005; Pelliccione ve Dixon, 2008; Dipace, 2009; Lee ve Kim, 2009; Wyk ve Carl, 2010; Arabacı ve Turhan, 2010; Özgür ve Kaya, 2011; Richardson, Watkins ve Field, 2012; Jeevaratnam, 2013; Balta ve Türel, 2013; Barış ve Tosun, 2013) kabul edilmektedir.

Ancak MEB Teftiş Kurulu Başkanlığınca (TKB) 2011 yılında yayınlanan "Öğretmen Denetim Rehberi" (MEB, 2011) incelendiğinde değerlendirme amaçlı portfolyo kullanımının sadece öğrenci değerlendirmelerinde göz önünde bulundurulduğu ve öğretmen performans

değerlendirme sistemine geçilemediği anlaşılmaktadır. Bunun gerekçesi olarak evrak işlerinin artacağı veya gerekli teknolojik alt yapıdan yoksun olduğu gibi gerekçelerin yeterli bir yanıt olarak kabul edilemeyeceği açıktır. Oysaki ülkemizde performans değerlendirmede portfolyo kullanımına ilişkin yapılan birçok çalışmada gerek öğretim ve gerekse değerlendirme amaçlı portfolyo kullanımının öğretmenler, öğretmen adayları ve öğrenciler açısından yararlı olduğu vurgulanmaktadır. Dahası özellikle performans değerlendirme ve profesyonel gelişim açısından çoklu değerlendirme yaklaşımlarının kullanılması istenmektedir (Sanalan ve Altun, 2002; Ersoy, 2006; Gülbahar ve Köse, 2006; Deveci, Ersoy ve Ersoy, 2006; Kan, 2007; Birgin, 2008; Kayri, 2008; Öncü, 2009; Arabacı ve Turhan, 2010; Demir, 2012). Korkmaz ve Kaptan (2003)'a göre çağdaş eğitim sistemlerini ve yaklaşımlarını benimsemeleri gereken okulların, üstünlükleri kabul edilen portfolyoları ve portfolyo değerlendirme sürecini kullanmak zorunda oldukları bilinmelidir. Bu bağlamda, ülkemizde portfolyoların okullardaki uygulamaları giderek artmalı ve eğitim sistemi içerisine yerleşmeleri sağlanmalıdır. Ancak okullarda portfolyo kullanımının okul portfolyo planını gerektirdiği vurgulanmalıdır. Bu nedenle okullarda portfolyo değerlendirme sürecine katılacak olan öğretmenlerin, öğrencilerin, velilerin ve diğer personelin bilgilendirilmesinin yanı sıra okullardaki donanımların ve kaynakların yeniden gözden geçirilerek yeni bir düzenleme yapılması önemlidir (Korkmaz ve Kaptan, 2003).

Dolayısıyla ülkemizde okullarda performans değerlendirme yaklaşımı açısından teknoloji temelli bir değerlendirme aracı olarak e-portfolyoların öğretmen performansının değerlendirilmesinde etkin bir araç olarak kullanımına ve denetim sürecine katkı sağlayacağı söylenebilir. Bu nedenle bu araştırmayla temelde okullarda performans değerlendirme aracı olarak e-portfolyo kullanımına yönelik ilköğretim öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında oluşturulan araştırma alt problemleri doğrultusunda e-portfolyo ile performans değerlendirme konusunda öğretmen görüşlerinin ne düzeyde olduğu ve bu görüşlerin cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenleri açısından anlamlı farklılık gösterip/göstermediğine bakılmıştır.

Araştırma sonucunda, ilköğretim öğretmenlerinin performans değerlendirmede e-portfolyo kullanımına yönelik görüşlerinin %91,82'lik bir düzeyde ve yüksek bir oranda olumlu yönde olduğu görülmüştür. Yani katılımcılar çoklu bir değerlendirme imkânı

sunması nedeniyle e-portfolyonun bir performans değerlendirme aracı olarak kullanımı konusunda büyük oranda olumlu bir görüşe sahiptirler.

Katılımcılardan elde edilen verilere göre öğretmen görüşleri, cinsiyet, branş ve mesleki kıdem değişkenleri açısından genel olarak manidar bir farklılık göstermemektedir. Bu Arabacı ve Turhan (2010)'un gerçekleştirdikleri çalışmanın sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Ancak ölçek maddeleriyle katılımcılara ait değişkenler arasındaki ilişkiye yönelik olarak her biri ayrı şekilde analizler yapılarak sonuçlar tablolar halinde verilmiştir. Bu analizler sonucunda sırasıyla cinsiyet ve branş değişkenleriyle ölçeğin alt maddeleri ("Öğretimle ilgili performansımız değerlendirilirken hem nicel hem de nitel veriler dikkate alınmalıdır" ve "Performansımız değerlendirilirken, kendimizce önemli gördüğümüz çalışmalarımızı sergilemek için imkân verilmelidir") arasında manidar bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre; erkek öğretmenler "Öğretimle ilgili performansımız değerlendirilirken hem nicel hem de nitel veriler dikkate alınmalıdır" maddesine kadın öğretmenlere göre daha yüksek bir oranda katılım göstermişlerdir. Bu sonuç erkek öğretmenlerin performans değerlendirmede e-portfolyoların daha ayrıntılı, sağlıklı ve tarafsız analiz sonuçları vereceğine dair görüşlerinin kadın öğretmenlere göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca branş öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerine oranla "Performansımız değerlendirilirken, kendimizce önemli gördüğümüz çalışmalarımızı sergilemek için imkân verilmelidir" maddesine katılmaları; branş öğretmenlerinin öğretim ürünlerini paylaşmada sınıf öğretmenlerine göre daha istekli oldukları şeklinde açıklanabilir. Araştırmada 11 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlere ait görüş puanları ortalamalarının, e-portfolyonun değerlendirme amaçlı kullanımına ilişkin olarak diğer gruplar arasında daha yüksek bir düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu Arabacı ve Turhan (2010)'ın sonuçlarıyla da örtüşmekle birlikte mesleki tecrübesi yüksek öğretmenlerin kendilerinden daha az tecrübe sahibi öğretmenlere göre teknoloji temelli süreç değerlendirme yaklaşımlarına daha olumlu baktıkları şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç olarak, e-portfolyoların öğretmenlerin daha ayrıntılı değerlendirme, analiz ve yaptıkları çalışmaların sergilenmesi yönündeki isteklerini karşılamada kolaylaştırıcı, önemli bir araç oldukları, öğretmenlerin performans değerlendirmeleri açısından büyük yarar sağlayacakları söylenebilir. E-portfolyoların okullarda öğretmen performansının

belirlenmesinde bir performans değerlendirme aracı olarak yarar sağlayacağı ve bu amaçla kullanılabilir oldukları düşünülmektedir.

Öneriler

- Öğretmenlerin performans değerlendirmelerinde e-portfolyolar bir değerlendirme ve dönüt aracı olarak kullanılabilirler.
- MEB hali hazırdaki okul web siteleri üzerinden okuldaki her öğretmenin kolaylıkla kendi e-portfolyosunu oluşturabileceği bir ara yüz oluşturulmasına ve bu konuda il milli eğitim müdürlüklerinde (MEM) uzman danışmanlık birimlerinin kurulmasına, konuyla ilgili olarak öğretmenlere yönelik seminer, kurs, workshop, vb faaliyetlerin alan uzmanlarınca yürütülmesine öncelik vermelidir.
- Araştırmacılar, e-portfolyoların eğitimde özellikle değerlendirme amaçlı kullanımına yönelik model önerileri geliştirmeli ve bu önerilerin geçerliliğine ilişkin nitel ve karma metod araştırma desenlerindeki çalışmalara ağırlıklı yönelmelidirler.

KAYNAKLAR

- Arabacı, İ. B. ve Turhan, M. (2010). Utilise of e- portfolio as a tool of performans assessment in educational organizations. *International Educational Technology Conference & Exhibition*. 26-28 April 2010, İstanbul: Boğaziçi University.
- Balta, Y. ve Türel, Y. K. (2013). Çevrimiçi uzaktan eğitimde kullanılan farklı ölçme değerlendirme yaklaşımlarına ilişkin bir inceleme. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 37-45.
- Barış, M. F. ve Tosun, N. (2013). Sosyal ağ ve e-portfolyo entegrasyonu: Facebook örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 122-129.
- Barker, C. (2005). Eportfolio for the assessment of learning. <http://www.futured.com/ePortfolioforAssessmentofLearning.pdf.pdf> adresinden 11.08.2013 tarihinde edinilmiştir.
- Birgin, O. (2008). Alternatif bir değerlendirme yöntemi olarak portfolyo değerlendirme uygulamasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-24.
- Brown, C. A. (2004). Design, development, and evaluation of electronic portfolios for advanced degree programs in technology and school media. *The 27th National Convention of the Association for Educational Communications and Technology*, Chicago.

- Chang, C-C. (2001). Construction and evaluation of a web-based learning portfolio system: An electronic assessment tool. *Innovations in Education and Teaching International*, 38(2), 144-155.
- Chanpet, P. and Chomsuwan, K. (2013). Development and design: E- Portfolio on project-based learning with assessment system. *International Proceedings of Economics Development and Research*, 60(34), 168-172. <http://www.ipedr.com/vol60/034-ICEMI2013-K10046.pdf>
- Dağ, E. (2011). Web tabanlı değerlendirme sistemi kullanılarak 5. Sınıf öğrencileri için matematik dersi ödev değerlendirmesi ve bu sistemlerin öğrenci üzerindeki etkililiğinin araştırılması. 5th *International Computer & Instructional Technologies Symposium*, 22-24 September 2011, Elazığ: Fırat University.
- Davis, M. H. and Ponnampertuma, G. G. (2005). Portfolio Assessment. *Journal of Veterinary Medical Education*, 32(3), 279-284.
- Demir, S. (2012). Öğretmen eğitimi bağlamında bir öğrenme ve değerlendirme yöntemi olarak portfolyo. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(1), 237-259.
- Demirbaş, A. ve Eroğlu, E. (2001). *Öğretmenlerin performans değerlendirme modeli ve sicil raporları*. (EARGED Araştırma Raporu, Ankara, Danışman: Pehlivan, İ.)
- Deveci, H., Ersoy, A. F. ve Ersoy, A. (2006). Öğretmen eğitiminde portfolyo değerlendirmenin kullanımına ilişkin sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(1), 193-199.
- Dipace, A. (2009). Evaluation of learning and e-portfolio: authentic assessment in the experience of on line master. *1st International Conference on Education and New Learning Technologies*, 6-8 July, 2009, Barcelona, Spain.
- Ersoy, A. F. (2006). Öğretmen adaylarının gelişim dosyasına dayalı değerlendirmeye ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 5(1), 85-98.
- Gülbahar, Y. ve Köse, F. (2006). Öğretmen adaylarının değerlendirme için elektronik portfolyo kullanımına ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(2), 75-93.
- Höçük, S. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin elektronik portfolyoların kullanımı ile ilgili görüşleri. *IV. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 4-7 Mayıs 2012, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Jeevaratnam, G. (2013). Portfolio as an assessment tool in french foreign language classroom. *International Journal of Scientific Research*, 2(11), 155-156.

- Kan, A. (2007). Portfolyo değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 32, 133-144.
- Karakuş, M. (2010). Çağdaş denetim yaklaşımları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 181-200.
- Karaoğlan, B. ve Ertaul, L. (2010). A Practice in using E-Portfolio in a Higher Education Course Taught at Distance. *Electronics And Electrical Engineering*, 6(102), 115-118.
- Kayri, M. (2008). Elektronik portfolyo değerlendirmeleri için veri madenciliği yaklaşımı. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 98-110. <http://efdergi.yyu.edu.tr>
- Korkmaz, H. ve Kaptan, F. (2003). İlköğretim fen öğretmenlerinin portfolyoların uygulanabilirliğine yönelik güçlükler hakkındaki algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(13), 159-166.
- Lee, I. and Kim, Y. (2009). E-portfolio as learning and performance tool: values and challenges in korea's higher education context. *World Conference on Educational Multimedia, Hypermedia and Telecommunications*, 4327-4331. <http://www.editlib.org/p/32111>.
- Lorenzo, G. and Ittelson, J. (2005). *An overview of e-portfolios*. EDUCASE Learning Initiative. <https://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI3001.pdf>
- MEB (2011). *Öğretmen Denetim Rehberi*. http://rdb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_01/10030824_retmn_denetim_rehberi.pdf adresinden 17.11.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Öncü, H. (2009). Ölçme ve değerlendirmede yeni bir yaklaşım: Portfolyo değerlendirme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1), 103-130.
- Ören, F. Ş. ve Tatar, N. (2007). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin alternatif değerlendirme yaklaşımlarına ilişkin görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 15-27.
- Özgür, A. Z. ve Kaya, S. (2011). The management aspect of the e-portfolio as an assessment tool: Sample of Anadolu University. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10(3), 296-303.
- Pelliccione, L. ve Dixon, K. (2008). ePortfolios: Beyond assessment to empowerment in the learning land-scape. In Hello! Where are you in the landscape of educational technology? Proceedings ascilite Mel-bourne. <http://www.ascilite.org.au/conferences/melbourne08/procs/pelliccione.pdf>
- Richardson, T. M., Watkins, D. and Field, S. (2012). The Use of the electronic portfolio in evaluating and assessing the efficacy of graduate project management education. *The PMI Research and*

- Education Conference*, 15-18 July 2012, Ireland: University of Limerick. http://pages.lea.dlife.com/PMI/Repository/Documents/The_Use_of_ePortfolio_paper.pdf
- Sanalan, A. V. ve Atun, A. (2002). Bir veri tabanı uygulaması olarak elektronik portfolyo. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 11-21.
- Swan, G. (2009). Examining barriers in faculty adoption of an e-portfolio system. *Australasian Journal of Educational Technology*, 25(5), 627-644.
- Tartwijk J. V. and Driessen E. W. (2005). Portfolios for assessment and learning: AMEE guide. *Medical Teacher*, 32, 790-801.
- Tebliğler Dergisi, Eylül 2003/2552 ve Kasım 2003/2554. <http://okul.selyam.net/docs/index-506.html> adresinden 02.10.2013 tarihinde edinilmiştir.
- Türk Dil Kurumu (TDK) (2013). *ETS (Eğitim Terimleri Sözlüğü)*, 1974. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5276082ed0ad80.63770323 adresinden 03.11.2013 tarihinde edinilmiştir.
- Wyk, M. L. V. and Carl, A. E. (2010). The portfolio as an authentic assessment tool for learning: Is it serving its purpose? *Yesterday&Today*, 5, 141-161.
- Yaşar, B. (2010). *Sınıf öğretmenlerinin portfolyo değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri (Balıkesir ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

Extended Summary

Perceptions Of Primary Education Teachers Towards The Use Of E-Portfolio As A Tool Of Performance Evaluation In Schools

Murat POLAT, Yunus KÖSE

Introduction

The problem regarding the quality of education process in schools is encountered nearly in all societies, which expect to compensate their concerns regarding better growing of future generations through schools. Therefore, creating a qualified organizational structure, achieving a better teaching, and resolving inadequacies and present problems in schools can only be achieved through interrogative evaluation studies. In addition, current technologies should be integrated into the interrogative evaluation studies on education processes in schools. E-portfolios are a good example for this integration.

Karaoğlan and Ertaul (2010) state that e-portfolio is a good evaluation tool. In this sense, e-portfolio evaluation system can be considered as a self-evaluation tool due to its reflective characteristics (Dipace, 2009). Barker (2005) reported an inclination towards e-portfolio usage as a technology supported evaluation tool in every level of today's teaching activities. According to Davis and Ponnampereuma (2005), portfolios can be used as multiple evaluation tools where successful learning outcomes can be gathered, learning and teaching products can be reflected, and feedbacks, adjustments and evaluations can easily be done. However, the application level of e-portfolios can be discussed since the beliefs towards its benefits about the competence of teachers and infrastructure about informatics and its application, and the negative and probable negative teacher views, which is evident in researches (Yaşar, 2010) and it requires a certain time and energy as well as a new comprehension towards education (Tartwijk and Driessen, 2009). Therefore, it can be said that e-portfolios are not commonly used in schools in Turkey in the evaluation of both students and teachers (Höçük, 2012).

On the other hand, considering the contributions of portfolio evaluation system to education the advantages of electronic portfolio, the advances in e-school system and the developments in educational technology in general, the application of e-portfolios than can enable the transportation of teachers' products to next education process and other teachers dos not appear so hard. Given these developments and changes, the views of teachers regarding e-portfolio usage as performance evaluation tool in schools should be determined and the usability of e-portfolios in schools should be clarified, which all contribute to the field.

The Aim of the Study:

This study aims to determine the views of primary school teachers regarding e-portfolio usage in schools as performance evaluation tool. To that end, sub-problems of the research are as follows:

1. What is the level of the views of teachers regarding performance evaluation via e-portfolio?
2. Is there a significant difference between the views of teachers in terms of gender, branch and professional seniority?

Method, Study Group and Data Analysis:

Study group of the research includes n=182 primary school teachers serving in central primary schools in Muş Province in 2012-2013 education season. Conducted in screening model, the research used "The Determination of Personnel Views Regarding the Use of E-Portfolio Process in Performance Evaluation of Educational Organizaitons" scale, which was developed by Arabacı and Turhan (2010), as data acquisition tool. Descriptive analyses were used in data analysis. Frequency and proportions were calculated and Mann Whitney U and Kruskall Wallis-H tests were applied.

Results and Suggestions:

The present research found that the views of primary school teachers regarding e-portfolio usage as performance evaluation tool are positive at high level (91%). There was no significant relationship between the views of teachers and their gender, professional

seniority and branch variables. However, the results indicated more positive findings on behalf of male teachers, branch teachers and teachers with 11 years or more seniority. It can be said that e-portfolios are an important tool in facilitating meet the demands of teachers regarding more elaborate evaluation, analysis and demonstration of their works and will provide more benefits in terms of performance evaluation of teachers. E-portfolios are thought to be beneficial as a performance evaluation tool in determining teacher performances in schools and can be used for that reason. In addition, followings can be suggested for extending the use of e-portfolios in education:

- E-portfolios can be used as an evaluation and feedback tool in performance evaluation of teachers.
- MNE (Ministry of National Education) should give priority to create an interface that teachers can organize their own e-portfolios via web-sites of schools, to found expert consultancy units in provincial directorates for national education in this regard, and to conduct seminars, courses, workshops, etc. for teachers by experts.
- Researchers should develop model offers regarding the use of e-portfolios especially for evaluation in education and conduct studies in qualitative and mixed method research designs regarding the validity of these model offers.